

Gen

Garderobetjek på
Vesterbrogade:

***Nyt liv til
skabets skjulte
skatte***

brug

Stof til eftertanke

Kære alle sammen,

80 procent af alt det tøj, vi forbrugere smider ud, har 80 procent levetid tilbage!

Den lader vi stå et øjeblik.

Det betyder, at en masse tøj og tekstiler, der stadig "har mange kilometer i sig", bliver brændt.

Det skal vi ændre på, og fra juli 2023 kan alle frederiksbergborgere komme af med tekstilaffald ved deres husstand.

Men det handler ikke om at få mest muligt affald samlet til genanvendelse, som med andre typer af affald. Nok er det godt at undgå tøj og tekstiler i restaffaldet, så det ikke bliver brændt. Men det ændrer ikke ved, at der bliver produceret store mængder tøj og tekstiler, som næsten ikke bliver brugt, og som har store miljømæssige og sundhedsmæssige konsekvenser for de lande, hvor produktionen finder sted.

Når vi skal vurdere effekten af den nye ordning, vil stigende mængder indsamlet tekstilaffald ikke være et mål i sig selv. Vi skal se på det samlede billede, der gerne skal resultere i et fald i mængden af restaffald samtidig med, at funktionelt tøj stadig sælges eller doneres væk til gavn for andre. Målet er altså, at de nye beholdere kun bliver brugt til tøj og tekstiler, som ikke længere kan bruges. Så vil det være et skridt i den rigtige retning.

Og apropos rigtig retning, så er Frederiksberg blandt de første kommuner i landet til at leve op til de krav om sortering af 10 typer affald – det skal vi være rigtig stolte af! Frederiksberg har været i front med affaldssortering fra den begyndte tilbage i 80'erne. Lad os hjælpe hinanden med at fortsætte det gode arbejde. Det har gjort, det gør, og det vil fortsat gøre en stor forskel.

God læselyst!

Borgmester
Michael Vindfeldt

Formand for Miljø- og Trafikudvalget, Jan E. Jørgensen

Kolofon

Genbrug 5 Maj 2023

Redaktør Anita Aagaard Kristensen

Redaktion Cirkulær Økonomi og Affald

Kontakt til redaktionen

coa@frederiksberg.dk

Design Mattias Wohlert

Forsidefoto Tomas Bertelsen

Foto Hvor intet andet angivet: iStock

Tekst PN Kommunikation ApS/Anita Aagaard Kristensen

Tryk Frederiksberg Bogtryk

Oplag 37.500

Genbrug udgives af By, Kultur og Miljø i Frederiksberg Kommune

Magasinet er trykt på 100 % genbrugspapir

Sortering af glas

Ja tak

Drikkeglas
Konservesglas
Vinglas
Vitaminglas

Nej tak

Porcelæn og keramik (genbrugsstationen)
Ildfaste fade (genbrugsstationen)
Planglas (genbrugsstationen)
Spejle (genbrugsstationen)
Elprærer (farligt affald)
Medicinalgas (apoteket)

Folk er blevet bedre til at sortere plast

"DET ser forbavsende pænt ud i dag," siger Lars Paulick, inden han får øje på en persienne i containeren med plastaffald i en baggård på Frederiksberg.

"Der er metal i persiennen, så det er ikke ren plast," konstaterer den garvede skraldemand, og hiver persiennen ud af plastcontaineren. Den skal i metalspanden, da der vægtmæssigt er mest metal i persiennen.

Hver eneste hverdag kører Lars Paulick ud på sin rute på Frederiksberg for at tømme skraldespande med plastaffald. For der fyldes hele tiden mere og mere plast i bøtterne:

"På få år er mængden af plastaffald vokset fra 4,5 ton til hele 7,5 ton om ugen," siger Lars Paulick. De voksende mængder skyldes blandt andet, at tomte mad- og drikkekartoner nu skal smides i plastaffaldet. Men det skyldes også, at folk på Frederiksberg er blevet bedre til at sortere.

"Plastaffaldet behøver ikke at være rent, for det bliver vasket, før det genanvendes," siger Lars Paulick. Derfor må der for eksempel gerne sidde lidt yoghurt-rester tilbage, når kartonen er mast flad.

Det tager mere end en formiddag

Som skraldemand får Lars mange spørgsmål til sortering fra borgere på Frederiksberg. Han forstår godt, at det

Godt råd fra skraldemanden

Flamingo, pizzabakker og kaffeposer er restaffald og skal IKKE i plastbøtten.

sommetider kan være svært at finde den rigtige skraldespand.

"Det er noget, vi skal lære og vi bliver hele tiden bedre. I min generation er vi måske nået halvvejs. Jeg giver så min viden videre til min datter, og hendes børn bliver så endnu bedre til at sortere. Vi når ikke i mål på en formiddag," indrømmer Lars Paulick.

Fra mekaniker til skraldemand

Lars Paulick er egentlig udlært mekaniker, men blev træt af sit job. Det er nu 14 år siden, og han har ikke fortrudt sit jobskifte til skraldemand:

FOTO: TOMAS BERTELSEN

"Jeg kan godt lide at komme tidligt op og bare arbejde derudaf. Det er lige mig," siger Lars Paulick, som henter plastaffald på Frederiksberg.

"Jeg kan godt lide at komme tidligt op og bare arbejde derudaf. Det er et selvstændigt job, og der er tempo på. Det er lige mig," siger den morgenfriske Lars Paulick og tilføjer:

"Når det ikke lige står ned i stænger, så er det her det bedste job."

Cyklister kan dog godt bekymre ham:

"Jeg er skræmt over, at de er så ligeglade. Jeg kører i en stor bil, og der er blinde vinkler. Særligt når det bliver mørkt og vinter igen, er det super vigtigt, at cyklisterne husker cykellygter, der virker," slutter Lars Paulick.

FOTO: ANITA AAGAARD KRISTENSEN

Sommer, sol og en dejlig portion koldskål

KOLDSKÅL er dejligt, når det er sommer i Danmark. Når du er færdig med at nyde den, skal kartonerne sorteres i beholderen til plast. Det gælder både, hvis det er den færdiglavede, og hvis du selv har lavet den af kærnemælk og tykmælk. Også kartoner fra trekantsis, mælk, juice, bønner og lignende skal samme vej. Tøm kartonerne for indhold og mas dem flade, du behøver ikke at skylle dem.

Når du sorterer kartonerne kan vi genanvende papirfibrene i nye produkter. Fibrene i mad- og drikkekartoner er af høj kvalitet og derfor gode at genanvende.

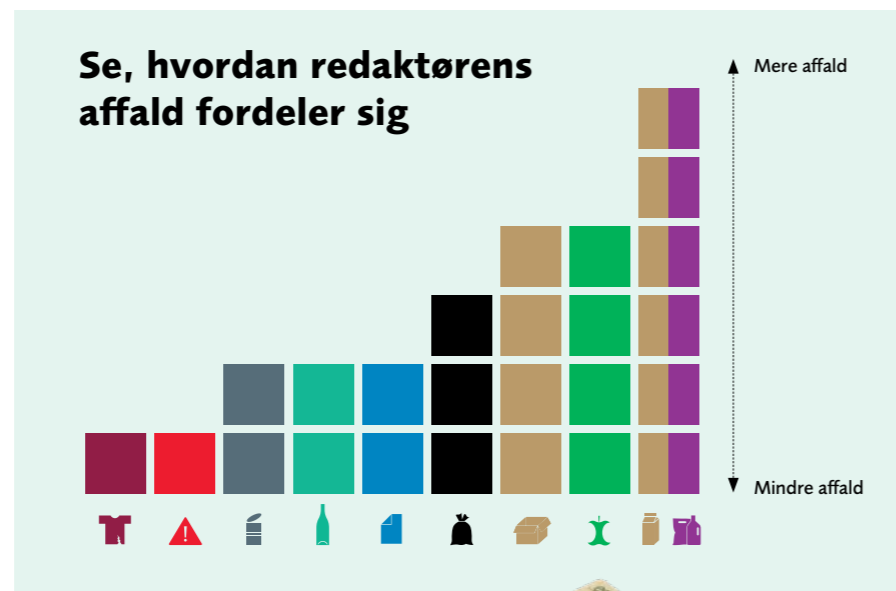
Restaffald - hvad er der tilbage?

I takt med at vi skal sortere flere typer affald fra til genanvendelse, kan du måske være i tvivl om, hvad der egentlig hører til i restaffaldet, som efterhånden er den skraldespand, der bør fylde mindst.

Der er stor forskel på, hvor meget affald, vi hver især producerer igennem livet. Har du blebørn, har du en stor familie, eller bor du alene? Alt sammen har betydning for, hvor meget en husstand i gennemsnit producerer af affald.

Men når du sorterer affaldet, vil du opleve, at du har mindre restaffald. De fleste oplever, at det de har allermest af er plast og mad- og drikkekartoner, madaffald og pap.

I grafikken kan du se, hvordan redaktørens affald fordeler sig i en husstand med to voksne og to blebørn.

Hvad er restaffald?

Pizzabakker, bleer, cigaretskodder, snasket papir som fx bagerposer, vådt pap, hygiejneaffald, servietter, skumgummi, fugtkugler, flamingokugler og -kasser, støvsugerposer.

Sådan sorterer du pakkefyld

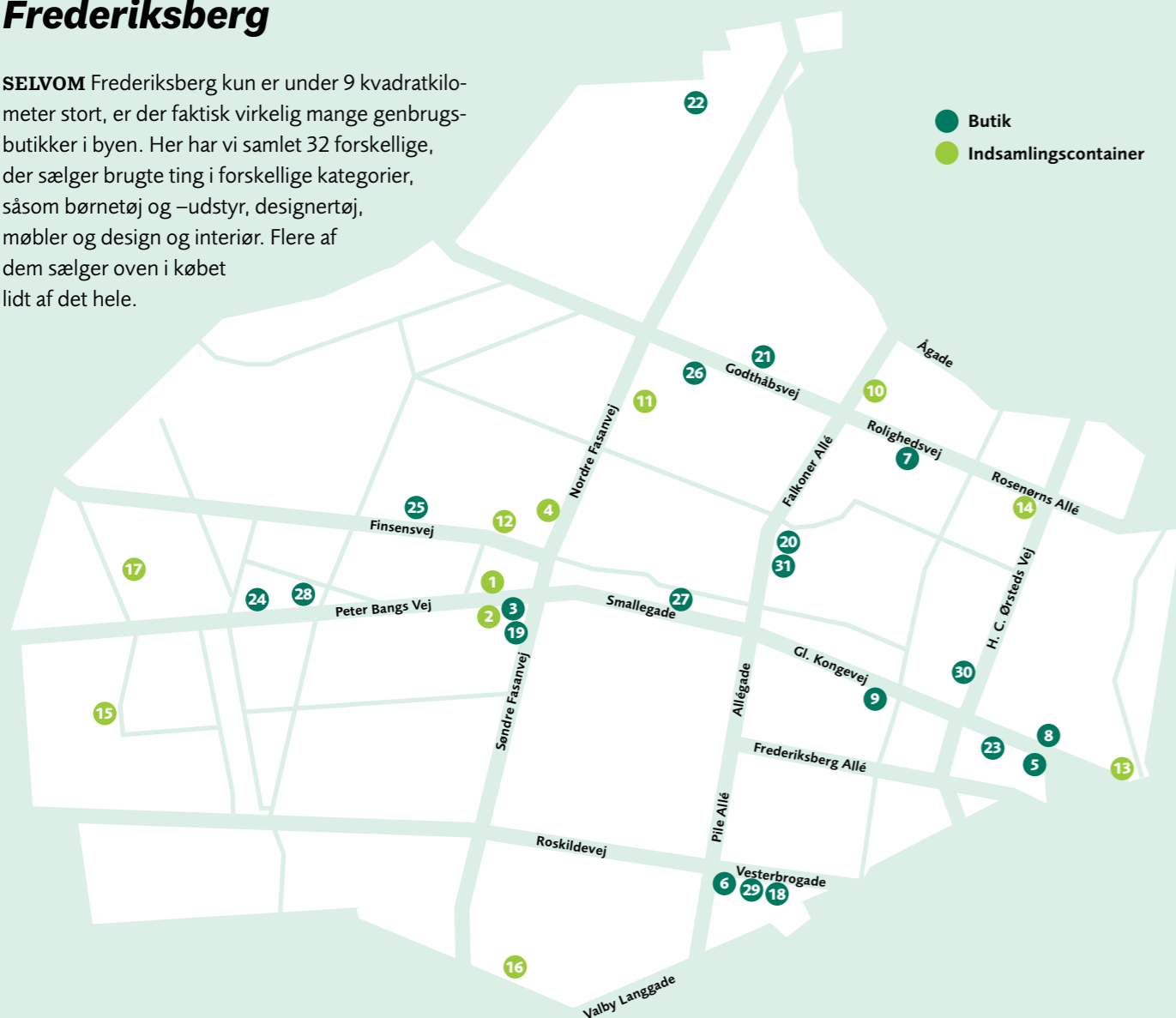
Vi er glade for at handle på nettet i Danmark. Men udover det du bestilte, medfølger også en masse pap, plast og papiremballage, som du skal sortere. Her får du guiden til, hvordan du gør.

- STRIPS AF PLAST**
Afleveres som plast
- FLAMINGOKUGLER/FYLD OG FLAMINGOKASSER**
Skal afleveres som restaffald. Småt fyld pakkes ind, så det ikke blæser rundt, når skraldemanden tømmer beholderen
- PLASTPUDER MED LUFT**
Afleveres som plast
- PAPKASSEN**
Hvis du ikke kan genbruge papkassen, så klap den sammen, inden du afleverer den i papbeholderen. Så er der plads til meget mere. Og det er godt for miljøet, for så kører skraldemanden ikke rundt og tømmer luft.
- FUGTPOSER/SILICA GEL**
Afleveres som restaffald
- SILKEPAPIR**
Gem det og brug det til en gaveindpakning, eller afleverer det som papir.
- BRUNT FYLDPAPIR OG PAPIRSPOSER**
Afleveres som pap, da de brune fibre ikke kan genanvendes som papir, men til gengæld kan blive til nyt pap

FOTO: TOMAS BERTENSEN

Gå på genbrugsjagt på Frederiksberg

SELVOM Frederiksberg kun er under 9 kvadratkilometer stort, er der faktisk virkelig mange genbrugsbutikker i byen. Her har vi samlet 32 forskellige, der sælger brugte ting i forskellige kategorier, såsom børnetøj og -udstyr, designertøj, møbler og design og interiør. Flere af dem sælger oven i købet lidt af det hele.

1. Diakonissestiftelsen (tøjcontainer)	Peter Bangs vej 12	17. Røde Kors (tøjcontainer)	Sønderjyllands Allé 4
2. Diakonissestiftelsen (tøjcontainer)	Peter Bangs vej 5D	18. Red Barnet Genbrug	Vesterbrogade 175
3. Diakonissestiftelsen	Søndre Fasanvej 2B	19. Loppeshoppen	Søndre Fasanvej 2
4. Folkekirken Nødhjælp (tøjcontainer)	Nordre Fasanvej 25	20. Kirkens Korshær Genbrug	Falkoner Alle 32
5. Frelsens Hær	Gl. Kongevej 85	21. Den Tredje Hånd	Godthåbsvej 24
6. Kirkens genbrug	Vesterbrogade 191	22. Genfund	Borups Alle 144
7. Mødrehjælpen	Rolighedsvej 18	23. 2nd Rag	Gammel Kongevej 91A
8. Røde Kors	Gammel Kongevej 82	24. Fedelopper	Peter Bangs Vej 80
9. Røde Kors	Gammel Kongevej 135	25. Frederiksberg Møbler og Design	Finsensvej 48
10. Røde Kors (tøjcontainer)	Falkoner Alle 90-94	26. First Class Second Hand	Godthåbsvej 57
11. Røde Kors (tøjcontainer)	Falstersvej 5	27. Retro & Livsstil	Hospitalsvej 1A
12. Røde Kors (tøjcontainer)	Finsensvej 14	28. Brix Brocante	Peter Bangs Vej 62
13. Røde Kors (tøjcontainer)	Gammel Kongevej 60	29. Quirky Sundays Antik & Vintage	Vesterbrogade 177
14. Røde Kors (tøjcontainer)	H.C. Ørsteds Vej 49	30. RePlay	H.C. Ørsteds Vej 11
15. Røde Kors (tøjcontainer)	Jens Jessens Vej 20	31. Racks	Falkoner Alle 24
16. Røde Kors (tøjcontainer)	Kirstinedalsvej 11-15		

Vi skubber til udviklingen

Mens vi sorterer tekstilaffald, udvikles teknologien for genanvendelse.

NÅR du som borger på Frederiksberg går i gang med at sortere tekstilaffald, er du med til at skubbe på udviklingen af nye teknologier. Teknologier som vil betyde, at stadig flere af vores ødelagte og kasserede tekstiler kan bruges til at producere nye tekstilprodukter – som for eksempel tøj, tæpper eller klude.

Derfor gør det en forskel, at du affaldssorterer dit tøj og andre tekstiler. For de nye teknologier er med til at skabe et marked for tekstilaffald til gavn for både miljø og klima.

Danmark har valgt at tage førertrøjen på, når det gælder håndtering af tekstilaffald til genanvendelse. Andre lande i EU følger med i vores erfaringer, før de selv går i gang med at indføre tilsvarende ordninger senest i 2025, hvor alle lande i EU skal sortere tekstilaffald.

Med den nye ordning kommer vi til at lære en masse nyt.

På den måde bidrager vi i Danmark til at udvikle teknologier og et marked for, at flere tekstiler kan blive genanvendt.

Du bestemmer

Når du køber ind i butikkerne, er mange varer pakket ind i plast. Det kan du som forbruger ikke gøre så meget ved. Når det gælder tekstilaffald, er det imidlertid helt dig selv, der gennem dit private forbrug har indflydelse på, hvor meget tekstilaffald, du genererer.

Hvis du vil reducere mængden af tekstilaffald, er der flere veje at gå. Du kan købe mindre tøj, og når du køber tøj, kan du gå efter genbrugstøj og kvalitet. På den måde får tøjet en længere levetid. Du kan også vælge at bytte tøj med vennerne eller dele din garderobe med andre. Og skal du alligevel af med tøjet, før det er slidt helt op, så send det til genbrug.

Først når tøjet er helt slidt op, skal det sorteres som tekstilaffald.

Det tøj, der produceres, skal bruges, hvis vi vil undgå, at det bliver til skade for både miljø og klima. Vi skal derfor både forbruge mindre tøj og blive gode til genanvendelse, når vi skal leve op til Danmarks klimamål.

Hvad sker der med tekstilaffaldet?

1. Tekstilaffaldet – det vil sige dit hullede, tyndslidte eller plettede tøj - bliver eftersorteret i fibertyper og farver, inden det genanvendes.
2. Fibrene behandles mekanisk og kemisk, så de kan genanvendes i nye tekstilprodukter.
3. I begyndelsen af ordningen vil der ikke være garanti for en fuldstændig genanvendelse af tekstilaffaldet.

"Jeg kunne jo lægge denne skjorte op. Den er for lang, så derfor bruger jeg den ikke," siger Susanne Kumi (til venstre), da hun i selskab med forfatter Tina Werborg kigger på sin garderobe med friske øjne.

FOTO: TOMAS BERTELSEN

Fra fejkøb til tøjglæde

Når vi finder vores stil, og kun køber det, vi kan lide at gå i, kan vi nedsætte vores tøjforbrug og få mere tøjglæde

SUSANNE Kumi finder en skinnende blommemarvet festkjole frem af skabet: "Denne her kommer jeg aldrig nogensinde til at gå med. Den ligner noget fra Star Wars og passer slet ikke til min alder," smiler hun. Den flotte kjole finder Susanne Kumi i sit klædeskab blandt otte andre festkjoler.

"Nogle af dem har jeg aldrig haft på," siger hun.

"Det er let at lave fejkøb, når man får det billigt," konstaterer Susanne Kumi. Hun er gået med til at åbne sit klædeskab for Tina Werborg, forfatter og tøjaktivist.

"Modebranchen lever af, at vi køber tøj, vi ikke har brug for. Når det er billigt, køber vi mere," siger Tina Werborg. Hun har gjort det til sin mission at få os forbrugere til at blive mere bevidste om vores

tøjindkøb, så vi hver især skaber en mere bæredygtig garderobe

"Jeg elsker selv tøj, fest og farver. Vi skal ikke skamme os over vores tøj, men vi skal blive bedre til at skabe en garderobe, der passer til hver enkelt af os. Uden at vi går ned på hverken stil eller tøjglæde," siger hun.

For at illustrere hvordan det kan gøres i praksis, befinder hun sig i dag i Susanne Kumis Frederiksberg-lejlighed højt oppe over Vesterbrogade.

Find din stil og køb mindre

På sengen foran klædeskabet ligger nu cirka 15 stykker af Susannes tøj. Det er de bukser, bluser, toppe, kjoler og sweatre, hun holder allermest af at iklæde sig.

"Det er interessant, at alt det jeg selv

har strikket, er mit yndlingstøj. Det er tøj, som passer til min krops dimensioner," siger Susanne Kumi, som lærte sig selv at strikke under corona-pandemien.

"Jeg kan godt lide, at tøjet er enkelt, rart at bevæge sig i, at det ikke strammer, og at det har nogle små detaljer. Det passer godt til min personlighed," siger Susanne Kumi om sit yndlingstøj på sengen.

Tina Werborgs vigtigste pointer i sit virke som 'tøjaktivist' handler om, at vi som forbrugere skal sætte en stopper for vores overforbrug af tøj og kun købe det, vi virkelig synes om, og som vi har brug for i vores garderobe. Også når vi køber genbrug. Det kan være med til at skære ned i mængden af tøjaffald, som vokser dag for dag.

Derfor ser hun sammen med Susanne i dag på, hvilket tøj der gør hende glad – hvordan hun kan sætte det sammen på nye måder, og hvad hun måske kan luge ud af sin garderobe og give videre til andre.

Nye kombinationer - letter hverdagen

"Din stil er afslappet, du kan godt lide de varme og gyldne farver, uld og silke, og så må det gerne have nogle feminine detaljer på bluserne, lidt puf og kraver," opsummerer Tina Werborg, mens hun kombinerer tøjet på sengen på forskellige måder. Der kommer også et enkelt fejkøb af en skjorte med, som Susanne godt kan lide, den skal måske bare lægges op.

"Når du på denne måde kombinerer tøjet på nye måder og finder ud af, hvad der er godt sammen, så kan det være en god idé at tage fotos af det med din mobiltelefon. Så har du alle sæt gemt – og ved, hvad der virker," siger Tina Werborg. Den idé er Susanne Kumi glad for.

"Det letter at lægge det ud på sengen på denne måde. Det er sjovt. Det har jeg ikke gjort før," siger hun. ➤

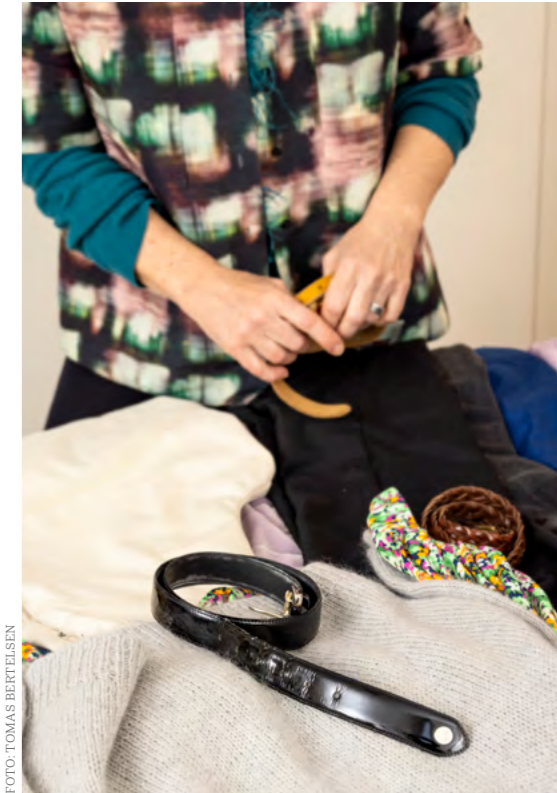

FOTO: TOMAS BERTELSEN

Tina Werborg har ideer til nye måder at kombinere yndlingstøjet på.

FOTO: TOMAS BERTELSEN

"Vi skal ikke skamme os over vores tøj, men vi skal blive bedre til at skabe en garderobe, der passer til hver enkelt af os," siger forfatter Tina Werborg, her sammen med Susanne Kumi.

Genforelsk dig i dit tøj og drop polyester

"I virkeligheden har vi danskere ikke brug for mere end i alt 85 stykker tøj og sko til at dække vores totale tøjbehov," siger Tina Werborg, som også peger på, at vores klædeskabe er fulde af tøj, vi aldrig bruger.

"Derfor handler det også om at genforelske sig i sit tøj fremfor at købe nyt. Og når vi køber nyt, er mit råd, at du køber noget, der passer til tre ting, du allerede har," siger hun.

Et andet fejlkøb i Susanne Kumis garderobe er en spraglet kjole i lyserøde nuancer. Også den fik hun billigt. Den er lavet af 100 procent polyester. "Det meste af det tøj, der bliver produceret i

dag, er netop lavet af polyester, fordi det er billigt at fremstille. Men polyester er lavet af olie og kan være svært at ånde i," siger Tina Werborg.

"Desværre kan det i dag slet ikke betale sig at genanvende polyester i tøjproduktionen. Meget af det bliver derfor brændt eller ender på store lossepladser i det globale syd, hvor det tager mellem 20-200 år at blive nedbrudt," tilføjer hun.

"Det har jeg ikke tænkt over," siger Susanne Kumi, som derfor håber, at hun kan glæde et par yngre kvinder med de fine festkjoler.

Lug ud og bliv mere bevidst

Men hvorfor kan tøjet ikke bare blive hængende i skabet, hvis vi har plads til

6

Gode råd til hvad du kan gøre

1. Ryd ud i dit klædeskab
2. Pas på dit tøj. Reparér, sy knapper fast og lap huller
3. Tag magten over din garderobe, så dit tøj passer til dig og dit liv
4. Vask koldere, klogere og kun tøj, der er beskidt
5. Del, byt og genbrug dit tøj
6. Undgå fejlkøb. Forlang mere af dit tøj, tjek brands og materialer

det, og det måske betyder noget for os?

"Det er der flere grunde til. For det første stresser alt det tøj vores hjerner, så vi bliver mindre kreative. Desuden giver det mere tøjglæde, når vi kun har det, vi kan lide og føler os godt tilpasse i. Endelig bliver vi bevidste om, at vi slet ikke har brug for at købe så meget tøj," siger Tina Werborg.

"Det var en god øvelse," siger Susanne Kumi, da hun lukker sit klædeskab, som hun ofte rydder ud i, så der bliver plads til nyt, gerne luksusgenbrug. I bunden af det ene skab står en kasse med tøj, der skal videre i cirkulation – måske til en veninde. Snart ligger der måske også to festkjoler i kassen.

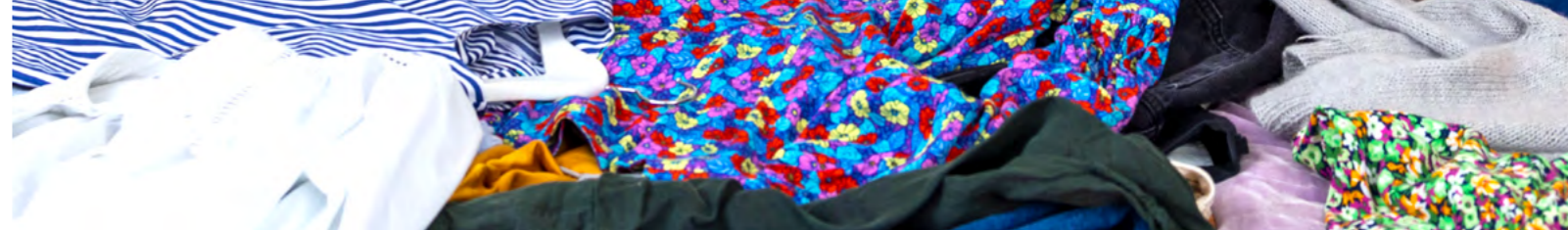
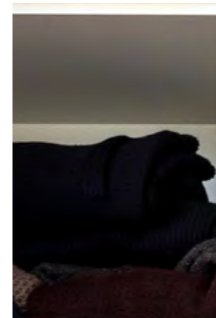

FOTO: TOMAS BERTELSEN

Stof til eftertanke

Modebranchen bruger mål og skabeloner, som kun passer til mellem **8 og 12 %** af os. Det medfører både fejlkøb og tøjspild.

Kilde: Mette Terkildsen, VIA University College

Hvert enkelt stykke tøj bruges i dag kun omkring **7-8 gange om året**. Det er væsentligt mindre end for få år siden.

Kilde: Dansk Kompetencecenter for Affald (Dakofa)

Mere end **41.000 tons** brugt tøj og andre tekstiler ryger hvert år på forbrændingen i Danmark.

Kilde: Miljøstyrelsen

Gennemsnitsdanskere køber **10,9 kg nyt tøj** hvert år.

Kilde: Miljøstyrelsen

85 stykker tøj og sko til arbejde, i hjemmet, til sport, fester og udeliv er tilstrækkeligt til at dække vores behov i et land som Danmark med fire årstider.

Kilde: Tænk tanken 'Hot or Cool Institute'

80 % af det tøj, vi kasserer, har 80 % af tøjets levetid tilbage.

Kilde: Forbrugerrådet Tænk

Nyt eller genbrug?

Flere og flere køber genbrugstøj og deler garderobe med andre, mens andre foretrækker at købe nyt. Vi har set på både shopping og delegarderobe.

Vi pynter os gerne med lånte fjer

At der er følelser i tøj, blev tydeligt, da fem kvinder for første gang mødtes for at dele garderobe. Det blev til en munter mandag aften med improviseret catwalk.

METTE Madsen holder en mønstret sommerkjole op foran sig: "Jeg havde den på til min kærestes fødselsdag i Malaga for nogle år siden. Det var sådan en dejlig dag," siger hun. Nu har kjolen hængt i skabet i et par år, og Mette låner den derfor gerne ud – men er ikke parat til at skille sig af med kjolen.

Det er netop ideen med 'Lånte Fjer'. Et koncept som går ud på, at man deler det tøj, man er mest glad for, med andre. På den måde kommer det 'passive tøj', som mange af os har hængende i klædeskabet, ud at leve.

Hannah Møller Christensen har også fundet vej til 'Lånte Fjer'-arrangementet. Tidligere var hun modstander af genbrug, nu søger hun altid først efter brugt tøj og brugte sko.

"Det er dejligt med nyt tøj, men det kan lige så godt være genbrug," siger Hannah:

"Derfor er 'Lånte Fjer' rigtig spændende, for der er et kæmpe potentiale i at se på, hvor meget tøj vi forbruger."

Lån en flot festkjole

Kvinderne denne aften fortæller, at de

ofte går med det samme tøj til hverdag, og meget derfor ligger ubrugt i skabet. Når der er fest, vil de gerne have en ny kjole på. De kan derfor vise mange fine kjoler frem, som kun har været brugt en enkelt gang.

"Det er lidt fjollet," siger Laura Goldschmidt, som selv 'kom til' at købe flere kjoler, da hun skulle til sin søsters bryllup.

"Hvis en af jer mangler noget til en fest, så kom gerne hjem i mit garderobeskab," siger hun og tilføjer:

"Det er vildt dejligt at se en anden i noget tøj, jeg selv er glad for."

Snart er stuen fuld af bukser, bluser og kjoler, som betyder noget for hver enkelt af kvinderne, men som de alligevel har mod på at låne ud til andre i en periode. Tøj kommer af og på, og vises frem for de andre. Da aftenen er slut, går alle glade hjem med nogle fine lånte fjer og en ny aftale i kalenderen.

Kom i gang med Lånte Fjer

1. Invitér 5-10 kvinder
2. Bed alle medbringe 5-10 stykker tøj
3. Hav spejle klar
4. Aftal hvornår tøjet skal retur
5. Brug det nye tøj hurtigt

Hvorfor shopper vi?

Når vi køber nyt, er det ikke kun, fordi vi mangler tøj på kroppen. Det handler også om, at en indkøbstur kan være forbundet med hygge, socialt samvær og følelser som glæde og lykke.

Vi har været en tur i Frederiksberg Centret og talt med et par kunder om deres shoppevaner og refleksioner.

FOTOS: TOMAS BERTELSEN

Kenneth Justesen

I dag er jeg i Frederiksberg Centret med min kone og vores barn for at bruge nogle gavekort, vi fik til jul. Vores gamle håndklæder trængte til udskiftning, så vi har købt nogle nye.

Hvad går du efter, når du køber tøj?

Min kone er min spotter. Hun er god til tilbud. Det er længe siden, jeg selv har shoppet.

Har du købt noget, du ikke har brug for?

Nej, det synes jeg ikke. Jeg tænker over, hvad jeg køber af tøj, og har tøj helt tilbage fra min konfirmationstid for over 20 år siden.

Mette Andersen

Jeg har lige købt nogle tallerkener og skal nu bare kigge efter en jakke, tror jeg. Der er udsalg, så jeg er bare på lidt vindues-kiggeri. Jeg kan godt blive fristet af en god stil og et godt tilbud.

Har du købt noget, du ikke havde brug for?

Ja, for nyligt købte jeg noget sengetøj, jeg slet ikke manglede. Jeg kan også komme til at købe tøj, som jeg måske kan bruge til en fest. Bare for at have noget mere at vælge mellem. Så kan jeg godt fortryde bagefter.

Hvad giver det dig at shoppe?

Det giver mig en varm følelse inden i. En frisk følelse af, at her er noget nyt, som jeg skal hjem og bruge.

Tina From

Jeg kommer her ofte for at shoppe, for jeg kan godt lide nye ting.

Har du sommetider købt noget tøj, du ikke har brug for?

Det gør jeg tit. Især når der er udsalg, laver jeg fejlkøb. Så kommer jeg hjem og tænker 'Åh gud, det er slet ikke mig'. De sidste to weekender har jeg holdt genbrugscafé sammen med en veninde. Vi havde begge alt for meget tøj.

Hvad giver det dig at shoppe?

Det giver mig glæde. Nogle gange kan jeg godt gå ud at shoppe for at komme i godt humør.

Opgør med "fast fashion" på vej

Vores tøj skal være mere bæredygtigt. Derfor har EU vedtaget en tekstilstrategi, som vil gøre op med overforbrug og overproduktion af tekstiler – også kendt som 'fast fashion'.

HENSIGTEN med EU's tekstilstrategi er at sætte en stopper for den såkaldte fast fashion. Derfor skal EU-landenes tekstilindustri i 2030 være mere bæredygtig. Det betyder, at produkter, der markedsføres i EU, skal produceres mere cirkulært og energieffektivt, for eksempel med genanvendte fibre og uden brug af farlig kemi. Samtidig skal tekstilerne produceres, så de er holdbare, mulige at reparere, reelt kan genbruges og til slut genanvendes.

Else Skjold, lektor i design og bæredygtighed på Det Kongelige Danske Kunstakademi, er glad for den nye strategi på tekstilområdet:

"Mange års manglende regulering og opmærksomhed på området har resulteret i en uigennemsigtig industri, med såkaldte grønne certificeringer og myte-

dannelser om, at nogle tekstiltyper er mere bæredygtige end andre. Vi kan ikke købe grønt, men vi forledes til at tro, at vi kan. Derfor er det positivt, når store systemer som EU går forrest i den grønne omstilling," siger hun.

Slut med overproduktion og køb-og-smid-ud-kultur

I dag er overproduktion af tøj et væsentligt problem. Store mængder usolgte tekstiler bliver brændt eller sendt på deponi uden for Europa. Et deponi er i princippet et hul i jorden, man kan lægge affald i. I et globalt marked, hvor der ikke er en udtømmelig mængde ressourcer, udgør den løsning et stort ressourcspild og er ikke mindst til stor skade for miljøet.

"Helt overordnet er de største problemer med tekstiler, at de tekstiler, der produceres i dag, er af dårlig kvalitet og produceres i for store mængder. Derudover bruger vi som forbrugere tekstilerne for lidt og i for kort tid. Og når vi er færdige med tekstilerne, bliver de til affald. Den betegnelse, vi bruger om hele det system, er "fast fashion", siger Else Skjold.

Tekstilstrategiens sigte er netop at gøre op med overproduktion og sikre,

at tekstilindustrien forbliver konkurrencedygtig. Det betyder, at producenter skal tage ansvar for deres produkter i hele værdikæden – også når det bliver til affald. Det kan betyde en stor positiv miljømæssig effekt.

EU's tekstilstrategi blev præsenteret i 2022 under navnet "EU strategy for Sustainable and Circular Textiles". Frem mod 2027 skal strategien nu udrulles til lov i de enkelte EU-lande.

Det vil EU

- Indføre forbud mod at brænde overskudstekstiler
- Stille krav om husstandssortering af tekstilaffald
- Regulere hvor meget tekstilaffald der må eksporteres
- Indføre Greenwashing-krav som begrænser, hvornår og hvordan man som producent kan omtale sine produkter som grønne

På Kunstakademiet (KADK) eksperimenterer eleverne med forædling og nyfortolkning af kasserede materialer i nye kollektioner. Det er Caoimhe Dowlings afgangprojekt fra 2022 et eksempel på.

FOTO: KADK

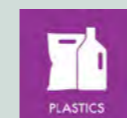
Sorting Guide

Food waste

Please tie your bag with a knot.

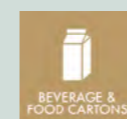
Food residues and bad food. Peels, egg shells, apple cores. Fish and chicken bones. Coffee filters and tea bags of paper. Cut flowers.

Plastics

Empty and scrape out packaging.

Rigid and flexible plastics. Plastic packaging from detergents, shampoo, food, with or without labels. Non-deposit plastic bottles. Film and candy bags.

Food and beverage cartons

Empty and fold packaging.

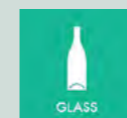
Cartons from milk, cream, juice. Carton packages from chickpeas, tomatoes, yoghurt, and similar.

Paper

You may leave in staples and tape.

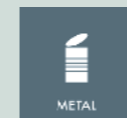
Clean and dry paper, such as magazines, newsprint, weeklies, envelopes – window and non-window. Receipts and drawing paper.

Glass

Empty and scrape out the container.

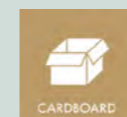
Wine bottles and other non-deposit glass bottles. Preserve jars and broken drinking glasses. Pill and spice jars.

Metal

Empty and scrape out packaging.

Preserve cans, bottle caps, metal lids. Pots, pans, cutlery. Capsules from tea light candles. Aluminum foil, foil trays, non-deposit cans.

Cardboard

You may leave in staples and tape.

Clean and dry cardboard, such as corrugated cardboard and carton. Cardboard packages from food, toothpaste, detergent. Rolls from tissue and toilet paper.

Residual waste

Only what you cannot sort in other waste types.

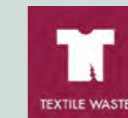
Pizza boxes, napkins, tissue paper, soiled paper or cardboard. Cigarette stumps, sanitary pads, nappies, chips and coffee bags.

Hazardous waste

Look for the hazard labels on the product.

Chemicals, paints, pesticides. Energy saving bulbs, fluorescent tubes, printer cartridges. Aerosols such as deodorants.

Textile waste

Put textile waste in a clear bag and tie a knot.

End-of-life clothing and textiles, such as clothes, towels, and bedlinen. They may be holey, worn, stained, or otherwise damaged, but they must be dry.

Small electronic items

Everything with a wire, solar cell or battery.

Phones, tablets, gaming consoles, and chargers. Electronic toys, lamps, cables, wires etc.

Large electronic appliances

We only collect large electric appliances that can be picked up by two people without assistive devices.

Domestic appliances, washing machine, refrigerator, TVs, computer screens etc.

Garden waste

Please keep bundles of garden waste under 120 cm in length and 50 cm in diameter.

Hedge trimmings, weeds, grass, flower waste, leaves that have fallen on grass and or soil in gardens.

Bulky waste

Place bulky waste by fraction, upright and unstacked.

- **Discarded furniture and wood for recycling**
Furniture, large toys, garden tools, garden furniture, logs and tree stumps, wooden furniture, boards and planks.
- **Large iron and metal items**
Drying racks, ironing boards, bicycles, prams, etc.
- **PVC**
Cable tubes, garden hoses, paddling toys, wellies, etc.
- **Impregnated wood**
Outdoor wooden materials, wooden banks.

Reuse and swapping

Drop off for swapping or reuse where you live, in second-hand stores, containers in the public space, or at the recycling centre. Read more about how to sort out your waste for recycling on: frederiksberg.dk/affald

"Det er positivt, at EU går forrest i den grønne omstilling".

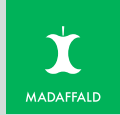
Else Skjold, lektor KADK

FOTO: LISBET HOLTEN

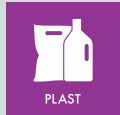
Sorteringsguide

Madaffald

Husk at binde knude på posen.

Madrester og fordærvet mad. Skræller, æggeskaller og skrog. Fiskeben og kyllingeknogler. Kaffefiltre og teposer af papir. Afskårne blomster.

Plast

Tøm og skrab emballage.

Hård og blød plast. Plastemballage fra vaskemiddel, shampoo og fødevarer med og uden mærkater. Plastikflasker uden pant. Folie og slikposer.

Mad- og drikkekartoner

Tøm og fold emballage.

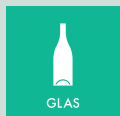
Kartoner fra mælk, fløde, juice og kakao. Kartoner fra kikærter, flåede tomater og yoghurt eller lign.

Papir

Clips og tape må gerne sidde på.

Rent og tørt papir, fx magasiner, aviser, ugeblade og kuverter – både med og uden rude. Kvitteringer og tegnepapir.

Glas

Tøm og skrab glasset.

Vinflasker og andre glasflasker uden pant. Konservesglas og knuste drikkeglas. Vitaminglas og glas fra krydderier.

Metal

Tøm og skrab emballage.

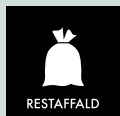
Konservesdåser, kapsler og metallåg. Gryder, pander og bestik. Fyrfadsholdere. Sølvpapir, foliebakker og dåser uden pant.

Pap

Clips og tape må gerne blive siddende.

Rent og tørt pap, fx bølgepap og karton. Papemballage fra fødevarer, tandpasta og vaskepulver. Rør fra køkken- og toiletrulle.

Restaffald

Alt det, du ikke kan sortere i andre affaldstyper.

Pizzabakker, servietter, køkkenrulle, snasket papir eller pap. Cigarettskodder, hygiejnebind, bleer, chips- og kaffeposer.

Farligt affald

Kig efter faremærkerne på produktet.

Kemikalier, maling og gift. Lavenergipærer, lysstofrør og printerpatroner. Aerosoler som fx. deodoranter.

Tekstilaffald

Put tekstilaffald i en klar pose og bind knude på.

Udtjent tøj og tekstiler, fx tøj, håndklæder og senge-linned. Det må gerne være slidt, hullet, plettet eller på anden måde ødelagt, men det skal være tørt.

Småt elektronik

Alt med ledning, batteri eller solceller.

Telefoner, tablets, spillekonsoller og opladere. Elektronisk legetøj, lamper, lygter, ledninger, kabler m.m.

Stort elektronik

Skal kunne håndteres af to personer uden hjælpemidler.

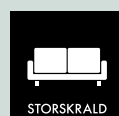
Fx hårde hvidevarer, støvsugere, skærme og tv.

Haveaffald

Bundter må max være 120 cm i længden og 50 cm i diameter.

Planter og plantedele, hækafklip, nedfaldsfrugt og mindre grene.

Storskrald

Stilles altid sorteret og oprejst, uden at stable det.

- **Kasseret indbo og træ til genanvendelse**
Møbler, stort legetøj, haveredskaber, havemøbler. Stammer og træstubbe. Møbler af træ, både lakerede, ubehandlede og malede. Ubehandlet træ fra gør-det-selv-arbejde fx brædder, planker og defekte træpaller.
- **Stort jern og metal**
Cykler, tørrestativer, strygebrætter og barnevogne.
- **PVC**
Haveslange, badedyr, gummistøvler, regntøj.
- **Imprægneret træ**
Udendørs træ, træbænke.

Genbrug og bytte

Aflever til bytte eller genbrug hvor du bor, i genbrugsbutikker eller containere i byen eller på genbrugsstationen. Du kan læse mere om, hvordan du skal sortere dit affald på: [frederiksberg.dk/affald](https://www.frederiksberg.dk/affald)

